

LEER- EN LEEFOMGEVING VOOR BABY'S EN DREUMESSEN

BEOORDELINGSSCHAAL PEDAGOGISCHE KWALITEIT

Vertaald door Renée de Kruif en Louis Tavecchio

Thelma Harms, Debby Cryer en Richard M. Clifford

ISBN 9789088505584
Omvang 92 pagina's
Prijs € 24,90
Bestel online op:
www.swpbook.com/1790

De *Beoordelingsschaal pedagogische kwaliteit. Leer- en leefomgeving voor baby's en dreumesen* is ontwikkeld om zicht te krijgen op de mate waarin de baby- of dreumesgroep een veilige, gezonde en stimulerende omgeving biedt voor een optimale ontwikkeling van jonge kinderen. Het is de Nederlandse vertaling van de *Infant/Toddler Environment Rating Scale – Revised Edition (ITERS-R)*. De schaal bevat items met indicatoren op zeven verschillende kwaliteitsniveaus, die specifieke en praktische handreikingen bieden voor het optimaliseren van de dagelijkse praktijk. De beoordelingsschaal kan daarom gebruikt worden voor zelfevaluatie door pedagogisch medewerkers; voor monitoring door leidinggevenden, schoolhoofden en coaches; en voor systematische beoordeling door getrainde observatoren (bijvoorbeeld voor inspectiedoeleinden of wetenschappelijk onderzoek).

UITGAVEN VAN UITGEVERIJ SWP ZIJN O.A. VERKRIJGBAAR IN DE (ONLINE) BOEKHANDELS EN IN ONZE WEBSHOP
Postbus 257 | 1000 AG Amsterdam | T. 020 330 72 00 | www.swpbook.com | @SWP01

Er is tot op heden nog geen goed beeld van de pedagogische kwaliteit van de gastouderopvang in Nederland. Daarom gaf het ministerie van SZW recent de opdracht aan het Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek (NCKO) en het Kohnstamm Instituut om een meetinstrument te ontwikkelen dat de kwaliteit van gastouderopvang in kaart brengt. In november 2014 werd het Meetinstrument Pedagogische Kwaliteit Gastouderopvang voltooid.

Meetinstrument Pedagogische Kwaliteit Gastouderopvang

Gastouderopvang onder de loep!

Gastouders. In Nederland zijn er bijna 40.000 werkzaam. Maar wie zijn zij eigenlijk? Hoe werken ze? En vooral: hoe is het gesteld met de kwaliteit die ze bieden? Vragen waarop tot voor kort geen heldere antwoorden waren, maar het nieuwe meetinstrument gaat daar verandering in brengen. Een goede zaak, vindt Mirjam Gevers, senior researcher bij het Kohnstamm Instituut en medewerker van het NCKO. Zij is een van de ontwikkelaars van het meetinstrument. 'Er zijn al een tijd gevalideerde meetinstrumenten beschikbaar om de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang (0-4 jaar) en de buitenschoolse opvang (4-12 jaar) te peilen, namelijk het NCKO-instrumentarium. Maar we willen de kwaliteit van alle opvangvormen in kaart brengen. Gastouders bieden professionele kinderopvang en de pedagogische kwaliteit moet gewoon goed zijn. Daarom zijn we erin geïnteresseerd hoe het bij gastouders gesteld is met die kwaliteit. Dat willen we kunnen meten. Met een goed meetinstrument kan ook deze vorm van kinderopvang gemonitord en waar nodig verbeterd worden.' Het meetinstrument voor de gastouderopvang sluit volledig aan

bij de al bestaande meetinstrumenten voor de kinderopvang. 'Het voordeel daarvan is dat je de diverse opvangvormen met elkaar kunt vergelijken', aldus Mirjam. 'Daarnaast kun je de uitkomst van een landelijke peiling van de kwaliteit van de Nederlandse gastouderopvang ook vergelijken met die in andere landen waar hetzelfde instrument wordt gebruikt, zoals de Verenigde Staten.'

Kwaliteit vaststellen

Het meetinstrument peilt zowel de proceskwaliteit als de structurele kwaliteitskenmerken van de gastouderopvang. Mirjam: 'Simpel gezegd komt het hier op neer: je kijkt naar wat kinderen ervaren op de werkvloer. Hoe groot is de groep? Hoe staat het met de inrichting en de omgeving? Welk aanbod aan speelgoed en activiteiten is er? Vervolgens kijken we naar de gastouder. Zij is de sleutelfiguur als het gaat om de pedagogische kwaliteit. We zoomen in op haar interactievaardigheden met de kinderen en kijken bijvoorbeeld hoe zij de kinderen begeleidt in hun onderlinge interacties. Daartoe maken we onder meer gebruik van video-opnames.' De scores en ➤

KIDDO BIEDT MEER!

Ken je onze pedagogische dossiers al?

Deze zijn te vinden op www.kiddo.net/dossiers. Hier kun je lezen over en kijken naar filmpjes over diverse thema's, zoals baby's in de opvang, kwaliteitsverbetering, professionele communicatie en nog veel meer. Zo kun je gemakkelijk je kennis opfrissen en nieuwe ideeën opdoen.

Een tipje van de sluier:

Dossier: Kwaliteitsverbetering & welbevinden

Kijk naar filmpjes over:

- Elkaar helpen
- Emotionele veiligheid
- Haal- en brengcontacten

Lees achtergrondinformatie over:

- Contact en verzorging
- Wennen
- Binnenkomst
- ... En nog veel meer!

Ga snel naar www.kiddo.net/dossiers

Om in te loggen gebruik je het wachtwoord dat je op pagina 3 van iedere KIDDO vindt. Geldig tot het volgende nummer verschijnt.

Gastouders, wie zijn dat eigenlijk?

Een inventarisatiestudie

Het Meetinstrument Pedagogische Kwaliteit Gastouderopvang is onderdeel van een tweeledig project dat ook een inventarisatiestudie onder Nederlandse gastouders omvat. Hierbij verzamelden de onderzoekers via een landelijke steekproef en een grootschalige enquête gegevens over zaken zoals de achtergrond van gastouders, de groepsgrootte en leeftijdssamenstelling van de gastkinderen, het professionele netwerk van de gastouders en hun visie op het vak.

Uit de inventarisatie blijken een aantal interessante zaken:

- Binnen de gastouderopvang zijn er enkele subgroepen te onderscheiden, namelijk die van de grootouders (gastouders die alleen/voornamelijk hun kleinkinderen opvangen) en de fulltimers (gastouders die 32 uur per week of meer werkzaam zijn als gastouder).
- Een groot deel van de gastouders heeft een hogere opleiding dan het minimaal vereiste mbo-2-niveau.
- Veel kinderen blijven lang bij dezelfde gastouder (ook als zij naar de basisschool gaan).
- Gastouders zijn van mening dat gastouderschap een vak is.
- De meeste gastouders hebben weinig contacten met andere professionals. Ook van het verplichte contact met de bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau is vaak maar mondjesmaat sprake.
- De arbeidsvoorwaarden van gastouders zijn zwak.

Bron: Kohnstamm Instituut

gegevens worden verzameld en later geanalyseerd. 'Alles wordt anoniem verwerkt, het gaat niet om individuele gastouders. Het doel is om de gemiddelde kwaliteit van gastouders te kunnen vaststellen.'

Wetenschappelijk instrument

De ontwikkeling van het meetinstrument nam ongeveer een jaar in beslag. Mirjam: 'We hebben het eerst op papier ontwikkeld. We namen een Amerikaans meetinstrument als uitgangspunt en pasten het aan de Nederlandse context aan. Daarna hebben we het instrument uitgebreid in de praktijk getoetst, om te zien of het valide en verantwoord is. Zo'n veertig gastouders stelden zich beschikbaar om als 'testcase' te dienen. Getrainde observatoren – veelal studenten pedagogie of psychologie of met een andere wetenschappelijke opleiding – bezochten de betreffende gastouders.' Inmiddels is het meetinstrument af. Mirjam: 'Er zijn altijd verbeterpunten en we zullen het hier en daar nog *finetunen*, maar het is klaar om er een eerste, echte peiling mee te doen.' Voordat het zover is, zal het ministerie van SZW hiertoe officieel opdracht moeten geven. 'Het wachten is nu dus op groen licht van de overheid. Wanneer dat zal gebeuren, weten we niet. We hopen vóór de zomer van 2015.' Het meetinstrument is een wetenschappelijk onderzoeksinstrument, benadrukt Mirjam Gevers, dus geen praktijkinstrument.

'Meten is weten, en dit instrument is puur bedoeld om onderzoek mee te kunnen doen. We hopen dat we te zijner tijd ook een verzoek van het ministerie zullen krijgen om een instrument te ontwikkelen met handvatten voor de praktijk. Voor de kinderopvang en de buitenschoolse opvang zijn die er al, namelijk de NCKO-Kwaliteitsmonitor en de Kwaliteitsmonitor BSO. Maar ook al is het meetinstrument slechts een onderzoeksmiddel, het geeft in ieder geval inzicht in de kwaliteit van de gastouderopvang. Het zal duidelijk maken wat de verbeterpunten zijn en geeft de mogelijkheid om een gedegen vergelijking te maken tussen verschillende opvangvormen. Al die informatie zal ongetwijfeld in rapporten verschijnen die voor iedereen inzichtelijk zijn, ook voor gastouders zelf.'

De onderzoekers waren aangenaam verrast door het enthousiasme en de bevolgenheid van de gastouders die in de testfase meewerkten. Mirjam: 'Onze indruk is dat gastouders professioneel werken en echt zorg voor kinderen hebben. Veel gastouders doen dit werk vanuit hun hart en dat is hoopgevend. De bereidheid om in de eigen keuken te laten kijken is groot en dat geeft vertrouwen. Gastouders nemen zichzelf serieus als professional en stellen het op prijs dat we hen hiermee als een formele vorm van kinderopvang benaderen, als een serieuze kinderopvangsector. Dat is bovenal in het belang van het kind. Waar een kind opgevangen wordt moet niet uitmaken, het moet overal goed zijn.' ◀

De onderzoekers waren aangenaam verrast door het enthousiasme en de bevolgenheid van de gastouders die meewerkten

Gezinsopvang in Vlaanderen

In Vlaanderen verscheen recent een kadertekst over kwaliteit in de kinderopvang. Dit pedagogische raamwerk is er voor groeps- én gezinsopvang. Ook het bijhorende onderzoek gaat door in groeps- én gezinsopvang. Meer informatie lees je op de Vlaamse middenpagina's van KIDDO 1 2015.

Verder lezen?

Op de website van het Kohnstamm Instituut kun je zowel het rapport *Gastouders in beeld. Een inventarisatiestudie onder gastouders in Nederland* als het rapport *Ontwikkeling Meetinstrument. Pedagogische Kwaliteit Gastouderopvang* downloaden. Kijk op www.kohnstammstituut.uva.nl

'Hopelijk zetten veel gastouders hun deuren open voor een meting'

Orthopedagoge Lisette Vermeulen maakte in 2014 deel uit van een getraind inventarisatie- en observatieteam van NCKO dat betrokken was bij de ontwikkeling van het Meetinstrument Pedagogische Kwaliteit Gastouderopvang. Samen met andere leden van het team bezocht zij een aantal gastouders om het meetinstrument te testen.

Hoe reageerden gastouders op de oproep van het NCKO om zich aan te bieden als 'testcase'?

Lisette: 'Heel positief! We kregen veel aanmeldingen. Dat dit meetinstrument is ontwikkeld geeft het signaal af dat gastouders als beroepsgroep serieus worden genomen en we merkten dat gastouders die erkenning waarderen.'

Wat deden jullie tijdens zo'n testbezoek?

Lisette: 'Doorgaans duurde ons bezoek een dagdeel, in ieder geval minimaal drie uur. In die tijd maakten we met behulp van een scorelijst observaties van alle aanwezige materialen – zoals boeken en speelgoed – en de ruimte. Ook observeerden we de interactie van de gastouder met de gastkinderen, bijvoorbeeld tijdens spel- en lunchmomenten. Voor dat laatste maakten we gebruik van video.'

Hoe ervoeren de gastouders jullie bezoek?

Lisette: 'Sommige gastouders waren een beetje nerveus, bang dat er een complete cameraploeg zou komen. Bij binnenkomst legden wij altijd uit wat we gingen doen en gaven we aan dat we geen inspectie zijn, maar alleen komen observeren. We drukten de gastouders op het hart gewoon te doen wat ze gewend waren. Achteraf vonden alle gastouders het ontzettend meevallen, en leuk om te doen. Gastouders werken doorgaans alleen en de meesten gaven aan het fijn te vinden om nu eens te laten zien hoe ze het doen.'

Wat viel jullie op tijdens de observaties?

Lisette: 'Ik heb gezien dat gastouders erg betrokken zijn bij hun gastkinderen. Ze kennen hen en hun ouders goed. Als een kind ziek is mogen de ouders het toch vaak gewoon brengen en zorgt de gastouder er goed voor. Die persoonlijke betrokkenheid sprong er voor mij wel uit.'

In de toekomst zal het meetinstrument echt ingezet worden. Wat kunnen gastouders daar concreet mee?

Lisette: 'Het zou mooi zijn als veel gastouders hun deuren willen openzetten voor een meting. Uiteindelijk is dat ook in hun eigen belang. Hoewel het meetinstrument een onderzoeksinstrument is, zullen de onderzoeksresultaten eruit leiden tot handreikingen voor de praktijk. En daar kan iedere gastouder zijn of haar kwaliteit en professionaliteit mee vergroten!'